

Polygraphus proximus (Blandford)

Gremzdgrauzis

Insecta: Coleoptera: Scolytidae

Saimniekaugi

Galvenokārt baltegles – balzama baltegle (*Abies balsamea*), Sibīrijas baltegle (*A. sibirica*), *A. firma*, *A. holophylla*, *A. mariesii*, *A. nephrolepis*, *A. sachalinensis* u.c., bet arī priedes (*Pinus* spp.), lapegles (*Larix* spp.), hemlokegles (*Tsuga* spp.), egles – parastā egle (*Picea abies*), *P. ajanensis*.

Geogrāfiskā izplatība

P. proximus izcelsme ir Āzija, kur tas sastopams Japānā, Korejā, Ķīnā un Krievijā (Tālajos austrumos).

Vistuvāk Latvijai suga sastopama Krievijas centrālajā daļā.

Simptomi

Dabiskajā areālā *P. proximus* neizraisa koku mirstību, ja tos nav novājinājuši citi biotiskie un abiotiskie faktori. Vietās, kur suga nesen ienākusi, tā uzbrūk veselīgiem kokiem, kuru stumbros zem mizas veido ejas. Mātīšu ejas parasti ir pa divām vai trim kopā, tās ir 8 cm garas un orientētas horizontāli, kāpuru ejas – vertikāli, sasniedzot 7 cm garumu. Uz koku stumbriem parādās sveķu pīles no vaboļu izskrejas caurumiem, koku vainagi vispirms kļūst sarkanbrūni, tad dzeltenīgi. Koki mirst 1-2 gadu laikā, kas rada lielus ekonomiskus zaudējumus.

Gremzdgrauži ir arī nozīmīgi sēņu slimības *Ophiostoma* spp. vektori.

Bioloģija un morfoloģija

Gadā attīstās divas gremzdgrauža paaudzes.

Pavasārī, kad gaisa temperatūra sasniedz +15°C, pieaugušie īpatņi izlido, pārojas un mātītes sāk dēt olas.

Ziemo galvenokārt jaunie pieaugušie īpatņi, bet var ziemot arī kāpuru vai kūniņu stadijās.

Kāpurs sīks, balts, bez kājām. Kūniņa balta.

Vabole tumši brūna, ar platu ķermeni, līdz 3,5 mm gara.

Izplatīšanās veidi

Lokāli gremzdgrauzis pārlido nelielos attālumos.

Lielos attālumos gremzdgrauzis (visās attīstības stadijās) izplatās ar invadētu saimniekaugu koksni, īpaši tad, ja tā ir ar mizu, kā arī dažādiem koksnes produktiem un saimniekaugu stādāmo materiālu.

Paraugu noņemšana

P. proximus iespējams konstatēt, ievācot saimniekaugu mizas un koksnes fragmentus ar gremzdgrauzi visās tā attīstības stadijās.

Pārbaudes laiks

Paraugus, *P. proximus* konstatēšanai, ievāc saimniekaugu veģetācijas periodā.

P. proximus kāpurs un kūniņa
(Foto: I.A.Kerchev)

P. proximus imago
(Foto: I.A.Kerchev)

P. proximus radītie bojājumi
(Foto: Evgeni Akulov)